

Granskningsrapport

*PerÅke Brunström
Anneth Nyquist
Certifierade
kommunala revisorer*

Oktober 2015

Granskning av delårsrapport 2015

Kommunalförbundet
Kollektivtrafikmyndigheten
i Västernorrlands län

pwc

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	Resultatanalys	5
3.3	God ekonomisk hushållning	6
3.3.1	Finansiella mål	6
3.3.2	Mål för verksamheten	6

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns förtroendevalda revisorer översiktligt granskat myndighetens delårsrapport för perioden 2015-01-01 – 2015-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2015.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge Kommunalförbundets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som direktionen fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till direktionen i samband med att delårsrapporten behandlas.

Delårsresultatet är 0,0 mnkr enligt resultaträkningen. I budgetskrivelse för 2015 framgår att årsresultatet för 2015 ska uppgå till +17,1 tkr. Direktionen utvärderar i sin rapport endast delårsresultatet före medlemstillskott. Det uppgår till -297,7 mnkr, vilket jämfört med budgeterade -282,5 mnkr innebär en budgetavvikelse om -15,2 mnkr. Prognostiserat årsresultat före medlemstillskott uppgår till -449,6 mnkr, jämfört med budgeterade -420,9 mnkr. Budgetavvikelsen på helår beräknas därmed uppgå till -28,7 mnkr.

Eftersom kommunalförbundet finansieras av medlemmarna innebär detta att såväl positiva som negativa resultat fördelas/finansieras av medlemmarna i efterskott vid bokslutet. Vi menar dock att direktionen måste förtydliga vilket resultat som ska utvärderas och vi har noterat att ett sådant utvecklingsarbete pågår.

Det saknas en balanskravsutredning i delårsrapporten. Vår bedömning är att balanskravet, utifrån att eventuellt negativt resultat finansieras av medlemmarna, kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunalförbundets delårsrapport:

Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs i rapporten*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunalförbundets delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vi menar dock att myndigheten bör ta till sig de synpunkter som påpekats och vidta åtgärder för att säkerställa att redovisningen till årsredovisningen för 2015 i högre utsträckning följer lagens krav och RKR:s rekommendationer.

Finansiella mål

Som målen för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv formulerats och med stöd av direktionens utvärdering, bedömer vi att resultatutfallen i delårsrapporten inte är förenliga med direktionens resultatmål. Målet *”att alla som verkar inom KTM ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning”* är enligt vår uppfattning inte reviderbart.

Verksamhetsmål

Utifrån direktionens utvärdering bedömer vi att ett av målen kommer att uppfyllas med vissa brister medan övriga fyra mål inte kommer att uppfyllas.

Utifrån ovanstående delar vi direktionens bedömning att kommunalförbundet inte kommer att uppnå en god ekonomisk hushållning för 2015.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommunalförbundets direktion är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av direktionens mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av direktionen fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av direktionen fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Direktionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning¹
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22² samt god redovisningssed i övrigt
- Direktionsbeslut avseende god ekonomisk hushållning³

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2015-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av direktionen fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av ekonomichefen på Kommunalförbundet.

¹ Se bilaga: Revisionskriterier, Bestämmelser i Lag om kommunal redovisning kapitel 9

² Se bilaga: Revisionskriterier, Rådet för kommunal redovisning, rekommendation 22 Delårsrapportering

³ Budgetskrivelse, Kollektivtrafikmyndigheten 2015. Beslutad av kollektivtrafikmyndighetens direktion 2014-09-26

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti. Resultatet för perioden uppgår till 0,0 mnkr. I direktionens budgetskrivelse för 2015 framgår att årsresultatet för 2015 budgeteras till +17,1 tkr. Direktionen utvärderar i rapporten delårsresultatet före medlemstillskott där 8-månadersutfallet uppgår till 297,7 mnkr, vilket avviker -15,2 mnkr jämfört med budgeterade 282,5 mnkr.

Prognostiserat årsresultat före medlemstillskott uppgår till 449,6 mnkr, jämfört med budgeterade 420,9 mnkr. Budgetavvikelsen uppgår till -28,7 mnkr.

Eftersom kommunalförbundet finansieras av medlemmarna innebär detta att såväl positiva som negativa resultat fördelas/finansieras av medlemmarna i samband med bokslutet. Vi menar dock att myndigheten måste förtydliga vilket resultat som ska utvärderas och vi har noterat att ett sådant utvecklingsarbete pågår.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning och balansräkning. Sammanställd redovisning har inte upprättats i delårsrapporten vilket inte är ett krav om företagets samlade omsättning eller balansomslutning understiger 30 % av koncernens.

I förvaltningsberättelsen saknas investeringsredovisning och en balanskravsutredning. Det saknas även jämförelsetal i resultat- och balansräkning samt prognos för resultaträkningen. Resultat- och balansräkning följer inte uppställningen enligt kommunala redovisningslagen (KRL) vilket bör åtgärdas till årsredovisningen för 2015.

Beskrivningen av tillämpade redovisningsprinciper är kortfattad och det saknas bl.a. förklaringar avseende pensionsredovisning och semesterlöneskuld. Det finns inte heller någon hänvisning till att samma redovisningsprinciper har använts som i den senaste årsredovisningen.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterat att väsentliga poster har periodiserats korrekt. Vi har även analyserat ett urval större poster för att säkerställa att fakturor som avser investeringar inte har kostnadsförts över resultaträkningen och konstaterar att redovisningen har skett korrekt.

I balansräkningen återfinns förutbetalda intäkter i form av diverse statsbidrag och stöd från Rikstrafiken motsvarande totalt ca 6 mnkr som kvarstår sedan 1 januari 2012.

Kommunalförbundet har inte tagit upp någon avsättning för pensionsförpliktelser i sin redovisning. Kostnadsföring av premier för framtida pensioner sker månadsvis. Av redovisningsprinciperna framgår att kommunalförbundet strävar efter att följa god redovisningssed med undantag för pensionsredovisningen. Det finns dock ingen förklaring till vad avvikelsen består i.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs i rapporten*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunalförbundets delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vi menar dock att myndigheten bör ta till sig de synpunkter som påpekats och vidta åtgärder för att säkerställa att redovisningen till årsredovisningen för 2015 i högre utsträckning följer lagens krav och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

3.2 Resultatanalys

Direktionen utvärderar inte årets resultat per augusti i sin delårsrapport och det finns inte någon prognos på denna nivå. Däremot redovisas och utvärderas resultat före medlemsbidrag, både på delårsbasis och i helårsprognos. Budgetavvikelsen beror på:

- Landsbygdstrafik och tätortstrafik avviker tillsammans -41,0 mnkr mot budget. Avvikelsen förklaras till största delen av den halverade intäkten för skolkorten som inte finns med i budgeten för 2015 samt utökningar av busstrafik i Sundsvalls tätort.
- SÄKO redovisar en positiv budgetavvikelse, +8.6 mnkr vilket förklaras av att Sundsvalls kommun inte har några trafik kostnader fr o m mitten av juni.
- Tågtrafiken avviker med -3,8 mnkr mot budget vilket beror på att en reserverad skuld från bokslutet 2014 återförts samt att reserverade kostnader för biljettgiltighet inte blev så höga som befarat.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2015, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget.

Sammanställning nettokostnader	Utfall augusti	Budget 2015	Prognos helår	Budget avvikelse
Landsbygdstrafik	-109,5	-138,5	-161,2	-22,7
Tätortstrafik	-69,0	-82,6	-100,9	-18,3
SÄKO	-68,7	-113,0	-104,4	8,6
Tågtrafik	-17,3	-33,0	-29,2	3,8
Biljettsystem	-3,3	-5,0	-5,0	0,0
Stationsavgifter	-1,3	-1,8	-1,9	-0,1
Förvaltningskostnader	-18,8	-30,5	-30,5	0,0
Administration SÄKO	-9,8	-17,0	-16,5	0,5
Finansnetto	0,0	0,5	0,0	-0,5
Resultat före medlemstillskott	-297,7	-420,9	-449,6	-28,7

Det saknas en avstämning mot balanskravet i kommunalförbundets delårsrapport.

3.3 God ekonomisk hushållning

3.3.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en avstämning mot direktionens finansiella mål som fastställts i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av direktionen i budget 2015	Prognos 2015	Måluppfyllelse, förbundets bedömning
Årets resultat ska visa överskott.	Prognosen uppgår till -28,7 mnkr.	Nej, målet uppfylls inte.
Alla som verkar inom KTM ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning.	Kopplingen mellan mål, verksamhet och ekonomi har förstärkts, bl.a. genom budgetdialog-möten.	Ja, målet beräknas att uppfyllas

Vi delar direktionens samlade bedömning att ett av de två finansiella målen kommer att kunna uppnås.

Bedömning

Som målen för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv formulerats och med stöd av direktionens utvärdering, bedömer vi att resultatutfallen i delårsrapporten inte är förenliga med direktionens resultatmål. Målet "att alla som verkar inom KTM ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning" är enligt vår uppfattning inte reviderbart. Vi rekommenderar att finansiella mål utformas med stöd av traditionella nyckeltal hämtade från förbundets resultat- och balansräkning samt kompletterat med måltal för budgetföljsamhet och prognossäkerhet.

3.3.2 Mål för verksamheten

Direktionen har fastställt verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsmål, fastställt av direktionen i budget 2015	Prognos 2015	Måluppfyllelse, förbundets bedömning
Kollektivtrafikmyndigheten verkar för att öka den regionala och fysiska tillgängligheten.	Kundnöjdheten av seende planerad och oplanerad information har minskat.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndighetens varumärke Din Tur ska stärkas gentemot resenärer och allmänheten.	Kunskapen om vem som ansvarar för kollektivtrafiken har minskat.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndigheten ska öka nöjdheten över kollektivtrafiken hos resenärer och allmänheten.	Den sammanfattande nöjdheten hos såväl resenärer som allmänhet har minskat.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndigheten ska öka det kollektiva resandet i Västernorrland.	Trots utökad trafik så är marknadsandelen av det totala resandet oförändrat.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndigheten ska minska kollektivtrafikens negativa påverkan på miljön.	Energianvändning har minskat från april till augusti och utfallsvärdet är nära målvärdet.	Målet är uppfyllt med vissa brister.

Vi delar direktionens samlade bedömning att målen för verksamheten inte kommer att kunna uppnås.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten inte är förenlig med de av direktionen fastställda målen i budget 2015. Vi rekommenderar att verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning utvecklas i enlighet med kommunallagens intentioner. Enligt förarbetena ska det för dessa mål finnas ett samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Sammanfattande bedömning avseende god ekonomisk hushållning

Vi instämmer i direktionens bedömning att Kommunalförbundet inte når en god ekonomisk hushållning för 2015.

2015-10-06

PerÅke Brunström
Uppdragsledare

Bestämmelser i Lag om kommunal redovisning, kapitel 9

1 § Kommuner och landsting skall minst en gång under räkenskapsåret upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en rapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

2 § Delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens eller landstingets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Upplýsningar skall då lämnas om:

1. sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ställning, och
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller landstinget som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.

3 § Om det inte finns särskilda hinder, skall det i anslutning till uppgifter enligt 2 § även lämnas motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under det närmast föregående räkenskapsåret. Begrepp och termer skall så långt det är möjligt stämma överens med dem som har använts i den senast framlagda årsredovisningen.

Rådet för kommunal redovisning Rekommendation nr 22 Delårsrapport

Nedan följer ett utdrag av rekommendationens viktigaste delar:

En delårsrapport ska som minimum innehålla följande delar:

- a) Förkortad förvaltningsberättelse
- b) Balansräkning
- c) Resultaträkning
- d) Vissa andra upplýsningar

Med hänsyn till kravet på snabb information och med beaktande av kostnadsaspekter behöver delårsrapporten inte innehålla en fullständig förvaltningsberättelse. Följande avsnitt ska emellertid som minimum inkluderas i delårsrapportens förvaltningsberättelse:

- a) Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättas, och som inte på annat sätt beaktas i delårsrapporten.
- b) Upplýsningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet.
- c) En samlad, men övergripande, redovisning av kommunens investeringsverksamhet.
- d) En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

- e) En samlad bedömning om huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås.
- f) En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.
- g) Upplysningar om hur den kommunala koncernen definierats/avgränsats, vilka juridiska personer den består av och hur den förändrats i sin sammansättning under delårsperioden.

De finansiella rapporter som ingår i en delårsrapport ska upprättas enligt följande:

- a) En balansräkning per den aktuella delårsperiodens slut och jämförelsetal för närmast föregående räkenskapsårs utgång.
- b) En resultaträkning för delårsperioden med jämförelsetal för motsvarande period närmast föregående räkenskapsår, helårsprognos samt årsbudget.

Den kommunala koncernens räkenskaper ska presenteras jämte kommunens om minst ett av nedanstående villkor är uppfyllda:

- De kommunala koncernföretagens andel av kommunkoncernens intäkter, vilket omfattar såväl verksamhetsintäkter som skatteintäkter och statsbidrag, uppgår till minst 30 procent.
- De kommunala koncernföretagens balansomslutning uppgår till minst 30 procent av kommunkoncernens balansomslutning.

I de fall en sammanställd redovisning inte upprättas, bör delårsresultat samt helårsprognos redovisas för respektive bolag.

Samma redovisningsprinciper ska tillämpas i delårsrapporterna som i årsredovisningarna.

När byte av redovisningsprincip sker, ska den redovisningsprincip som kommer att tillämpas i efterföljande årsredovisning tillämpas även i delårsrapporterna. De belopp som redovisas i delårsrapporterna ska beräknas på grundval av utvecklingen från räkenskapsårets början till delårsperiodens slut. Ett byte av redovisningsprincip ska redovisas genom att jämförelseuppgifter omräknas med tillämpning av den nya redovisningsprincipen, om sådan omräkning ska ske enligt RKR 14.1. Definitionen av tillgång, skuld, intäkt och kostnad måste vara uppfylld för att en post ska tas in i balans- eller resultaträkningen.

Upplysningar ska lämnas om händelser och transaktioner som är betydelsefulla för att förstå utvecklingen under den aktuella rapportperioden. En delårsrapport ska som minimum innehålla följande upplysningar:

- a) Ett uttalande om att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen.
- b) Kommentarer som förklarar säsongsvariationer eller cykliska effekter som påverkat verksamheten.

- c) Karaktären och storleken på jämförelsestörande och extraordinära poster samt effekten härav på tillgångar, skulder, eget kapital och resultat.
- d) Uppgifter om de effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar som har redovisats under tidigare räkenskapsår om ändringarna har en väsentlig effekt på den aktuella rapportperioden.
- e) Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser som inträffat efter räkenskapsårets början

Länk till Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 Delårsrapportering:
http://www.rkr.se/wp-content/uploads/2014/03/Rekommendation_22_1.pdf